

YTTRANDE

2009-07-31

Betänkandet av utredningen om vissa frågor om bidrag till ungdomsorganisationer m.m. SOU 2009.29

Sammanfattning

Kontakt nätet har efterlyst en granskning och en uppdatering av rådande bidragsregler. Kontakt nätet instämmer i behovet av en förändrad och förtydligad målformulering som kopplar villkoren för rätten till bidrag till de övergripande målen. Vidare instämmer vi att det inte är självklart att många små föreningar ska premieras framför en större.

Med det nu presenterade förslaget anser Kontakt nätet att det föreligger en rad brister som kan påverka ungdomsorganisationer och barn- och ungdomsverksamhet negativt.

Kontakt nätet vill lyfta fram följande punkter:

- Bidragssystem för ungdomsorganisationer och barn- och ungdomsverksamhet ska spegla den mångfald dessa organisationer och denna verksamhet utgör gällande såväl verksamhet, organisering och behov. Det är inte önskvärt att bidragssystemet ska likrikta organisationerna och verksamheterna.
- Bidragssystemet är inte anpassat för kulturföreningar som exempelvis ofta inte har en avskild ungdomssektion i sin verksamhet.
- Ett krav på ett centralt medlemsregister innebär stora omkostnader både i faktiska kronor och tid för anställd och ideell personal. Tid och pengar som borde kunna läggas på verksamhet måste istället läggas på administration.
- Att en organisation har 60 % eller fler medlemmar i bidragsberättigande ålder innebär inte att ungdomar har reellt inflytande i organisationen.
- Generationsövergripande verksamhet som inte når upp till 60 % riskerar att falla bort eller tvingas skära sin verksamhet kraftigt. Vilket medför en förlust av kunskapsöverföring och kompetensutveckling.
- Jämställdhet och jämlikhet är inom många verksamhetsområden långt ifrån uppnådd. För att nå målen krävs här tydligare insatser och stöd från bidragsgivande håll.

Kontakt nätets utgångspunkt är den egna erfarenheten av att vara en rikstäckande organisation för ideella kulturföreningar. Organisationen har medlemsföreningar från norr till söder.

Kontakt nätet har inga lokalkontor runt om i landet utan verksamheten är uppbyggd kring en riksstyrelse samt regionstyrelser. Den dagliga verksamheten sköts av tre anställda.

2.7 Tydligare villkor för rätten till bidrag (8§, 9§, 12§, 13§ samt 14§) samt 5.1 Synen på stöd till generationsövergripande verksamhet

För Kontakt nätet, i likhet med många andra kulturföreningar, innebär ålderskravet att en rad av våra medlemsföreningar inte klarar gränsen 60 % i bidragsberättigande ålder. Ålderskrav är en svår avvägning och det ser mycket olika ut från organisation till organisation vilket innebär att för vissa

KONTAKTNÄTET

RIKSORGANISATION FÖR IDEELLA KULTURFÖRENINGAR

av medlemsföreningarna är detta inget problem medan andra ligger mer eller mindre under strecket.

Då Kontaktnätet på rikstäckande såväl som lokal nivå arbetar med kultur i olika former är det ofta gruppen ungdomar och inte barn som är aktiva i föreningarna. I flera fall beror detta på verksamheternas art, t.ex. är det inte så många 10-åringar som repar i band och arrangerar spelningar och inte heller som startar teaterföreningar. Det är även många som är verksamma i föreningen efter att de fyllt 25 år. Det sker en betydande kunskapsöverföring mellan de ”gamla” och de ”nya” och vice versa i kulturföreningar. Att man fortsätter att vara medlem efter att man fyllt 25 har flera orsaker, exempelvis är föreningen en plats där medlemmarna har möjlighet att göra det hon eller han har lust till. Aktiviteterna kan vara ett sätt att komma bort från ”gatan”, och föreningen erbjuder en unik gemenskap där man samlas kring ett intresse oavsett bakgrund och förutsättningar. I likhet med andra typer av föreningar så ger engagemanget i en kulturförening en rad mervärden för den enskilda individen personligt men även i och för samhället i stort. Med det nu lagda förslaget ser vi en risk att ungdomsorganisationerna styrs in i en gemensam mall och att verksamheternas mångfald inte ges utrymme att leva och utvecklas.

Kontaktnätet föreslår att hänsyn tas till organisationernas särart och hur det reella ungdomsinflytande ser ut.

Kontaktnätet föreslår att ett regelverk anpassat för kulturföreningars verksamhet införs.

3.4 En individ ska räknas som bidragsgrundande medlem bara en gång samt 6.3.5 Krav på att den sökande organisationen ska föra en central medlemsförteckning (21§, 24§ och 25§)

Kontaktnätet instämmer i att det inte är självklart att många små föreningar ska premieras framför en större. Ett exempel är att ungdomars reella inflytande kan vara större i ett föreningsdrivet ungdomshus än om det finns många små föreningar utan lokaler. Att dela en stor fungerande förening i många små medför nödvändigtvis inte att ungdomar får mer makt och inflytande. Hur ungdomars reella inflytande ser ut är ingen entydig bild som kan antas gälla i alla organisationer.

Mot att en individ räknas som bidragsgrundande medlem bara en gång är det svårt att invända men då följden blir krav på ett centralt medlemregister kan vi inte utan kritik och förbehåll instämma i förslaget.

Ett centralt medlemsregister innebär en avsevärd ökning av administrativa kostnader. Kostnader som i sin tur drabbar verksamhet negativt då det är från denna del personal och ekonomi måste tas. Dessa kostnader anser Kontaktnätet inte, på ett godtagbart sätt, har genomlysts beträffande kostnadskonsekvenser i förslaget.

Kontaktnätet föreslår att det görs ytterligare utredning kring organisationernas möjligheter att föra centrala medlemsregister, kostnaderna för och konsekvenserna av detta. Att det från Ungdomsstyrelsen håll presenteras exempel på hur organisationer som idag inte har centrala och digitala medlemsregister kan införa dessa på ett kostnadseffektivt sätt och att Ungdomsstyrelsen bidrar med ett särskilt ekonomiskt stöd för att alla organisationer ska nå samma nivå.

3 Likvärdighet och förutsägbarhet i bidragsgivningen (4§, 5§, 6§ och 17§)

Med den föreslagna formuleringen av bidragens syfte (2§) faller de tidigare punkterna om jämställdhet och jämlikhet bort. Detta är väl motiverat i förslaget. Dock ser verkligheten mycket olika ut beroende på organisationernas inriktning och verksamhetsområde. Kontaktnätet vars medlemsföreningar är verksamma inom kultur i olika former anser att det är en lång väg kvar, för att uppnå jämställdhet mellan könen, på både amatör och professionell nivå inom kultursektorn. Även om medlemstatistiken är 50/50 eller 40/60 är ännu inte möjligheter och den reella makten jämt fördelad.

För att en verksamhet ska kunna arbeta med framtidsplaner och erbjuda en stabil verksamhet behöver organisationen känna en viss ekonomisk trygghet. Då bidragen idag endast ges ett år i förvägen blir framtiden ett mycket kort tidsperspektiv och den trygghet som är önskvärd uppnås inte. Genom en annan bidragsstruktur där en del av bidraget ges för 3 år i taget skulle organisationerna ges möjlighet att aktivt arbeta med framtidsplaner och visioner i likhet med många andra verksamheter i samhället.

Ungdomsorganisationer och barn- och ungdomsverksamheter varierar stort gällande behov av och krav på resurser. Många kulturföreningar behöver exempelvis teknisk utrustning av olika art för att deras verksamhet ska vara möjlig och en del bedriver aktiviteter i äldre byggnader där tillgängligheten för funktionshindrade inte är optimal. Det är därmed tydligt att även andra än de i 17§ nämnda bör kunna söka särskilt bidrag till resurskrävande verksamhet.

Då bidraget enligt lagda förslag enbart ges till organisationer enligt villkoren i 9§ och då detta påverkar organisationer, som exempelvis Kontaktnätet, negativt, då många av medlemsföreningar inte är bidragsberättigande, bör det inte påverka om organisationen får annat statligt organisationsbidrag för sin verksamhet eller om organisationens medlemsföreningar får bidrag för sin verksamhet från Riksidrottsförbundet om detta bidrag inte tydligt går till barn- och ungdomsverksamhet.

Kontaktnätet föreslår att stöd och bidrag för att arbeta med jämställdhet och jämlikhet införs för verksamhet med mål att förbättra nu rådande förutsättningar. Bidraget bör vara separat och ej påverka organisationsbidrag eller särskilt bidrag.

Kontaktnätet föreslår att möjligheterna för ett bidragssystem med en del som beviljas 3 år i taget ses över.

Kontaktnätet föreslår att organisationer som uppfyller villkoren för bidrag enligt 9§, 10§, 11§, 12§, 13§, 14§, 15§ samt 16§ ska kunna söka särskilt bidrag på grund av särskilt resurskrävande verksamhet enligt 17§.

Kontaktnätet föreslår att 22§ inte ska drabba ungdomsorganisationer negativt. Under förutsättning att det ej kan påvisas att annat statligt bidrag är riktat till barn- och ungdomsverksamheten i organisationen.

Avslutande kommentarer

Kontaktnätet ställer sig kritisk till att beslut enligt 31§ ej kan överklagas. Detta ligger i demokratins

KONTAKTNÄTET

RIKSORGANISATION FÖR IDEELLA KULTURFÖRENINGAR

namn att denna möjlighet ges.

I betänkandet, s. 128, tas organisationer där barn, ungdomar och vuxna verkar tillsammans upp. Dessa organisationer förutsätt i stor utsträckning vara vuxenstyrda. Slutsatsen saknar i betänkandet vidare förklaring och motivering. Det är viktigt att inte de organisationer där barn, ungdomar och vuxna samarbetar på lika villkor per definition kategoriseras som vuxenstyrda. Vuxenstyrning kan i praktiken ske i alla organisationer där inte 100 % av medlemmarna är barn och ungdomar. Det viktiga är att mäta den reella makten och inflytandet över verksamheten och inte stirra sig blind på siffror och procent.

Kontakt nätet anser att det är av stor vikt att en referensgrupp kopplas till Ungdomsstyrelsen, även om denna ej direkt påverkar bidragsbesluten. Referensgruppen bör spegla den mångfald som ungdomsorganisationerna i Sverige utgör och kan därmed bidra med en direkt länk till barn- och ungdomsverksamheter i landet.

Samarbeten och sammanslagningar av rikstäckande organisationer bör inte straffas genom att de får mindre bidrag då de verkar tillsammans mot vad de har som enskilda organisationer. Det kan löna sig för två organisationer och deras medlemmar att samverka eftersom en större organisation bättre kan påverka olika beslut, dvs. ge unga mera makt och inflytande i samhället. Genom samverkan kan de också erbjuda sina medlemmar bättre och närmare service, men detta innebär inte nödvändigtvis att de faktiska omkostnaderna för den nya organisationen blir mindre.

Kontakt nätet efterlyser vidare att förordningen tar hänsyn till den definition av folkrörelse som den kommande folkrörelsepropositionen kommer att förespråka och att man därmed ej låser sig vid organisationsformen ideell förening som möjlig bidragstagare.

Med vänliga hälsningar
Marita Isaksson
1:a vice ordförande